

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2010, Volume: 5, Number: 4, Article Number: 1C0269

EDUCATION SCIENCES

Received: August 2010
Accepted: September 2010
Series : 1C
ISSN : 1308-7274
© 2010 www.newwsa.com

Feridun Merter

Sevda Koç

İnönü University
fmerter@gmail.com
sevdakc@gmail.com
Malatya-Turkey

İLKÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİNİN BİLGİ TOPLUMU EĞİTİMİ KONUSUNDAKİ TUTUMLARI

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim öğretmenlerinin bilgi toplumu eğitimi konusundaki tutumlarını belirlemek amacı ile bu araştırma yapılmıştır. Araştırmanın örnekleme, oranlı örnekleme yolu ile, 2009-2010, eğitim-öğretim yılı birinci döneminde, "Hasan Varol, Derme, Vakıfbank, Yahya Kemal Beyatlı, Turgut Özal, Gazi, Hayrettin Sönmezay, Atatürk, Hidayet, Öğretmen" ilköğretim okullarında 5.,6.,7.,8., sınıflarda derse giren sınıf ve branş öğretmenlerinden seçilmiş 136 kişiden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilmiş, faktör analizi, güvenilirlik ve geçerlilik çalışması yapılmış 24 maddelik "**Bilgi Toplumu Eğitimi Tutum Ölçeği**" kullanılmıştır. Ölçeğin iç güvenilirlik katsayısı, 0,85 olarak saptanmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin "**Bilgi Toplumu Eğitime**" karşı tutumlarının, öğretmenlerin cinsiyetlerine, branşlarına, mesleki kıdemlerine ve görev yaptıkları okulun öğrencilerinin sosyal tabakalarına göre farklılaşmanın olmadığı saptanırken, öğretmenlerin yaş ve mezun oldukları okul türlerine göre farklılaşmanın görülmüştür. Bu farklılaşmayı daha çok, 20-30 yaş aralığında bulunan öğretmenler oluştururken, öğretmenlerin mezun oldukları okullar ile "**Bilgi Toplumu Eğitime karşı tutumları arasındaki anlamlı farklılaşmayı birinci sırada, Veteriner, Hukuk, ikinci sırada 'Eğitim Fakültesi, üçüncü sırada 'Fen Edebiyat Fakültesi, dördüncü sırada 'Eğitim Yüksek Okulu,' 'beşinci sırada 'Eğitim Enstitüsü', altıncı sırada 'Öğretmen Okulu' mezunu olan öğretmenler oluşturmuştur.**

Anahtar Kelimeler: Bilgi, Öğretmen, Bilgi Toplumu, Bilgi Toplumu Öğretmeni, Eğitim.

INFORMATION SOCIETY ON THE TRAINING OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS' ATTITUDES

ABSTRACT

The purpose of this study, the information society on the training of primary school teachers with the aim of this research was to determine attitudes. The sample, by sampling rate, 2009-2010, the first semester of the academic year, "Hasan Varol, Derme, Vakıfbank, Yahya Kemal Beyatlı, Turgut Özal, Gazi, Hayrettin Sönmezay, Atatürk, Hidayet, Öğretmen" 5.,6.,7.,8., classroom teachers in primary school and junior class, entering class selected 136 individuals, respectively. As a data collection tool, developed by the researchers, factor analysis, reliability and validity of these were used in 24 point "**Information Society Education Attitude Scale**". The internal reliability, coefficient was 0.85. As a result, teachers' "Education in the Information Society" attitude towards teachers, sex, branch of their seniority and the task of the school, the students confirm that differentiation was determined according to social status, age and teachers of the school according to the type of differentiation was found. This much more differentiation, 20 to 30 age range, creating the teachers, teachers' attitudes towards education in the information society with the school they graduated significant differentiation between the first row of Veterinary Medicine and Law, Faculty of Education, in second place, third place, in the Faculty of Arts and Sciences, School of Education in fourth place, fifth in the Institute of Education is a graduate of Teachers College by the teachers in the sixth place.

Keywords: Knowledge, Teacher, Information Society, Information Society, Teacher, Education.

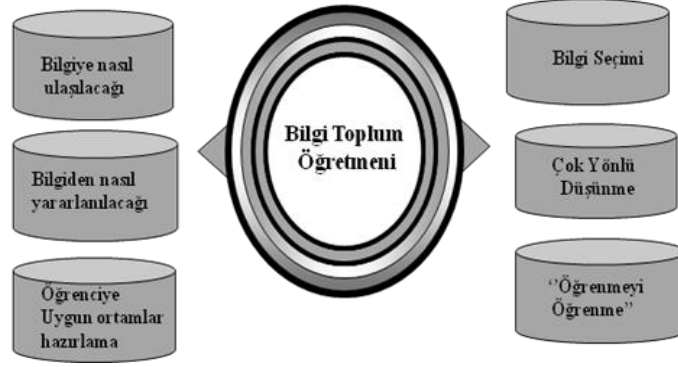
1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Kavram olarak bilgi kelimesi, Latince "informato" kökünden gelmekte ve elde edilen verilerin yeni bir boyut kazandırılarak biçimlendirilmesi, sonuçların yargılanması, bunlar hakkında akıl yürütülmesi olarak tanımlanmaktadır. *Bilgi*, insanın kararlarını yönlendiren, yaşadığı dünyaya adapte olmasını sağlayan temel bir güçtür. Bu güç, hızla değişen dünyada sürekli kendisini yenilemektedir. Bilginin yenilenerek geliştiği bu çağa "**Bilgi Çağı**", bilgi çağını yaşayan toplumlara da "**Bilgi Toplumu**" denilmektedir. Bilgi toplumu, "*bilginin depolanmasında*", "*işlenmesinde*", "*bilginin yayılmasında*" ve "*üretmesinde*" bilgi teknolojilerinin kullanıldığı ve bilginin sürekli değişime uğradığı bir toplumdur. Bilginin üretiminde ve yayılmasında 20. yüzyılın ortalarında başlayan ve son çeyreğinde artan bu değişimler, ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel alanlarda olduğu gibi, *eğitim* alanında da etkili olmaktadır. Bilgi çağında toplumların, değişim sürecinin doğurabileceği olası sorunlara karşı önlem alabilmesi için, yetiştireceği üyelerini bu sorunlar ile baş edebilecek şekilde eğitmesi gerekmektedir. Bu konuda en önemli görev, **öğretmene** düşmektedir. Özellikle bilgi toplumu öğretmenin bilginin hızlı bir şekilde değiştiği dünyada sorumluluğu ve görevi daha da artmaktadır. Çünkü sanayi toplumlarında öğretmen, programda yer alan konuları, öğrencilere aktarmakla öğretimi gerçekleştirmiş, öğrencilerine bilgiye ulaşma yollarını, bilgiyi araştırma yöntemlerini öğretmemiş, öğrencilerini sorun çözücü olarak yetiştirememiş ve öğretmen her şeyi bilmesi gereken, sınıfın tek ve mutlak hâkimi, öğrencinin başvuracağı tek kaynak olarak görülmüştür. Böyle bir eğitim anlayışı sonucunda öğretmenler, "*her şeyi ezberleyen*" itiraz etmeyen, disiplin kurallarına uyan, sorunları tartışmayan, olgu ve olayları sorgulamayan bireyler yetiştirmişlerdir. Buna karşın, bilgi toplumunun öğretmeni, öğrenmenin merkezine öğrenciyi alan, bilgi seçiminde, bilginin araştırılmasında, yapılandırılmasında, üretilmesinde ve kullanılmasında öğrenciyi rehberlik eden, öğrencinin "*öğrenmeyi öğrenmesi*" için çaba gösteren, öğrencisini iyi tanıyan, bilgi teknolojileri alnındaki gelişmeleri, yakından takip eden ve bu bilgi teknolojilerini eğitim-öğretim ortamında kullanan kişidir.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Geçmişten günümüze toplumlar iki önemli dönüşüm geçirmiş, üçüncü dönüşüm ise, hala devam etmektedir. Günümüze kadar meydana gelen bu toplumsal dönüşümün birincisi, avcılık ve toplayıcılık döneminden tarım toplumuna geçiştir. *Tarım toplumu*, nüfusun köylerde ve kırlarda yaşadığı, bugünkü hâliyle hiçbir büyük kentin bulunmadığı, toprağın önemli bir sermaye haline geldiği, insanların "kas gücünü ve hayvan gücünü" kullanarak geniş toprakları işlediği, güçlü bir dayanışma duygusunun ve toplumsal kontrolün bulunduğu, istikrardan çok statikliğin hâkim olduğu, eğitimin sadece seçkinlerle sınırlı kaldığı, politik sistemin feodalizme dayandığı, toprak yönetiminin aristokratik kurallarla belirlendiği bir toplum anlayışıdır. Bu toplum anlayışı, 18.yüzyılın sonuna kadar devam etmiştir. 18.yüzyılın sonunda yaşanan Sanayi Devrimi ve Fransız Devrimi ile yerini "*Sanayi Toplumu*" olarak tanımlanan yeni bir toplum yapısına bırakmıştır. Tarım toplumundan sanayi toplumuna geçişle birlikte, insanların uğraş alanı tarla ya da ev işleri olmaktan çıkmış, fabrikalarda gerçekleşen bir uğraş haline gelmiştir. Yani tarla ve ev işleri yerini gelişen sanayiye bırakmıştır (Lackney, Fielding, Magney ve Menzel, 1999:8). Sanayinin insan yaşamına girmesi ile birlikte; üretim artmış, köylerden fabrikaların bulunduğu yerlere yani kentlere insanlar göç etmeye başlamış, toplumda yeni sınıflar ortaya çıkmış, kas gücünün yerini makine gücü almıştır. Sanayi toplumunun, insan yaşamına getirmiş olduğu bu değişimler

''bilginin '' önem kazanması ile değişime uğramıştır. Bu değişim ile birlikte, ''bilgi'' insan yaşamında önemli bir nesne haline gelmiş ve yeni bir çağ başlamıştır. ''Bilgisayar'' ve iletişim teknolojilerinin devreye girdiği ve bilginin ekonomide anahtar faktör hâline geldiği bu çağa '' Bilgi Çağı'' bilgi çağını yaşayan toplumlara da ''**Bilgi Toplumu**'' denilmiştir. ''**Bilgi toplumu**'' kavramı, sanayi toplumunun son döneminde ortaya çıkan, özellikle bilgi teknolojilerinde büyük gelişmelerin yaşandığı yeni bir toplumsal yaşam tarzını ve yeni bir ekonomik hayatı tanımlamaktadır. Yani sanayi sonrası toplumunu ifade eden bilgi toplumu, ''**Post-kapitalist Toplum, Post-endüstriyel Toplum, Enformasyon Toplum, Bilişim Toplumu, Üçüncü Dalga**'' olarak adlandırılan, bilginin depolanmasında, işlenmesinde, son yüzyılda meydana gelen teknolojik değişimlerin ürünü olan bilgisayar ve bilgi teknolojisi ağırlıklı iletişimin etkili olduğu ve elektronik bilgi ticaretinin önemli olduğu bir toplumdur (Tonta, 1999:364; Aktan ve Tunç, 1998:116; Kocacık, 2003:3). Bu toplum anlayışı; mimari, sanat, politika, ekonomi gibi birçok alanı kapsamaktadır. Bütün bu alanların her birinde kendine özgü özellikler taşıyan bilgi toplumu, eğitim alanına da bir dizi yenilikler, yeni yaklaşımlar ve anlayışlar getirmiştir. Bilgi toplumu eğitim anlayışına göre, ''**eğitim**'' ''*Kişide kendi öğrenme profili hakkında farkındalık yaratmak suretiyle, bireyin daha üst zihinsel yeteneklerinin ortaya çıkartılıp geliştirmesi ve değişen çevresel koşullara uyum sağlayabilmesi için gerekli olan bilgi, beceri ve davranışları sürekli olarak kazandırabilmek için uygun öğrenme ortamlarının oluşturulması sürecidir.*'' şeklinde tanımlanmıştır (Genç ve Eryaman, 2007:94). Bilgi toplumu eğitimi, herkese bilgi, beceri ve yetenekleri doğrultusunda bir yaşam alanı vaat ettiğinden dolayı, insanlara kendilerini sürekli olarak geliştirme, yetiştirme olanaklarını sunmaktadır (Gökalp, 2004:672; Tezcan, 2002:1). Bu eğitim anlayışında bilginin sürekli ve hızlı bir şekilde değişmesine bağlı olarak bireylerin değişen dünya koşullarına uyum sağlama yeteneklerinin arttırılması ve geliştirilmesi amaçlanmaktadır (Toffler, 1981:341). Bu amaçları gerçekleştirmek içinde eğitim sisteminin en önemli unsuru olan ''öğretmenlere'' büyük görevler düşmektedir. Çünkü günümüzün bilgi-işlem çağı olmasından dolayı, girişimci, kendini sürekli olarak yenileyebilen, analitik düşünen ve sorgulama yeteneğine sahip, dünya gerçeklerinin farkında olan gerekli değişiklikleri içselleştirebilen, dinamik ve yüksek hareket kabiliyetine sahip bireyler yetiştirmede, mutlaka **öğretmenlere yani öğretmenlere** ihtiyaç duyulmaktadır. Öğretmene duyulan bu ihtiyaçtan dolayı, geçmişten günümüze öğretmen tanımı ve profili sürekli değişmiştir. Mesela, sanayi toplumunda **öğretmen; ''tek tip, iyi vatandaş yetiştirmeyi amaçlayan, idealist, vefakâr, çalışkan bir devlet memuru''** olarak tanımlanırken, bilgi toplumunda öğretmen, sanayi toplumunda olduğu gibi sınıfın tek ve mutlak otoritesi, her şeyi bilen ve bildiklerini öğrencilere öğreten kişi değildir (Türer, 1999: 63; Çötök, 2006:74). Bilgi toplumu öğretmeni, şekil l'de görüldüğü gibi, öğrencinin bilgiyi seçmesinde, bilginin kullanılması için uygun ortamların oluşturulmasında, elde edilen bilgiler doğrultusunda yaşamında karşılaştığı olaylara çok yönlü bakmasında ve ''öğrenmeyi öğrenme'' konusunda ''**rehber**'' olan kişidir.

Şekil 1. Bilgi Toplumunda Öğretmenin Rehberlik Görevi
(Figure 1. Task of teacher's guidance in the information society)

Şekil-1'de bilgi toplumu öğretmeni, "rehberlik" görevinin dışında aşağıdaki özellikleri taşımaktadır;

- Bilgi toplumu öğretmeni, lider özellikleri olan, iletişim, araştırma ve yaratıcılık becerileri gelişmiş, öğrenci ve diğer öğretmenlerle, okul içinde ve dışında takım ruhu içinde çalışabilen kişi olmalıdır.
- Bilgi toplumu öğretmeni, girişken, karar alma yeteneğine sahip, çağdaş değerleri yorumlayabilmelidir.
- Bilgi toplumu öğretmeni, sorgulayabilen, problem çözme yeteneğine sahip, risk alabilen kişi olmalıdır.
- Günümüzde bilgisayar destekli eğitimin hızlı bir şekilde gelişmesine paralel olarak, öğretmenin sorumluluğu da artmaktadır. Bu sorumluluk içerisinde, bilgi toplumu öğretmenlerinin, bilgisayar yazılımı ve kullanımı konusunda yetenekli ve bilgili olmaları gerekmektedir (Şentürk, 2008:494).
- Bilgi toplumunda öğretmen, bireysel farklılıklara karşı daha duyarlı kişi olmalıdır. Yani bütün öğrencilerin aynı bilgiyi aynı hızda ve başarıda öğrenemeyeceği gerçeğini göz önüne almalıdır.
- Bilgi toplumu öğretmeni, "Hayat Boyu Öğrenen" kişiler olarak çevresini sürekli olarak aydınlatabilecek düzeyde bilgiye sahip olmalıdırlar (Fındıkçı, 2004:138).
- Bilgi toplumunda öğretmeni, öğrencilerini bir bütün olarak değerlendirmelidir. Yani öğretmenlerin öğrencinin öğrenme süreci içerisinde bilgiyi alması, bilgiye ulaşması, yorumlaması, analiz, sentez edebilmesi, vs. gibi becerilerini göz önüne alarak değerlendirmesi gerekmektedir.
- Bilgi toplumunun öğretmeni, öğrencisinin yetenekli olduğu alanları tespit etmeli ve öğrencilerinin yetenekli oldukları alanlarda kendilerini geliştirmelerine yardımcı olmalıdır. Yani bilgi toplumunun öğretmeni, zamanını öğrencilerinin zayıf yönlerini bulmaya ve onları düzeltmeye çalışmakla geçirmemelidir. Bunun tam aksine, bilgi toplumunun öğretmeni, öğrencilerinin güçlü olan yanlarını tespit edip, bu güçlü yanlarını geliştirmelidir (Drucker, 1993:282). Ayrıca bilgi toplumunun öğretmeni, öğrencinin öğrenme stiline bağlı olarak, sınıfta farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmalıdır. **Örneğin**, işbirlikçi öğrenme örnek olay, problem çözme, tartışma yöntemi gibi öğretim yöntemlerini beyin fırtınası, grupla tartışma, altı şapkalı öğretim tekniği gibi öğretim tekniklerini kullanmalıdır.

- Bilgi toplumu öğretmeni, çevresi ile iyi iletişim kurabilen, empati duygusu olan, eleştirel düşünebilen, yeniliklere açık olan, öğrencilere bağımsız bir kişilik kazandıran, topluma rehber olan, insan haklarına saygılı, demokratik bir kişiliğe sahip bir birey olarak çevresi tarafından model alınacak biri olmalıdır. Kısaca, bilgi toplumu öğretmeni toplum için **“bilgi yöneticisi, bilgi ile öğrenen arasında arabulucu, rehber, yaşam boyu öğrenen ve aynı zamanda öğreten kişi olmalıdır.”**

Yapılan bu araştırma, ilköğretim öğretmenlerinin bilgi toplumu eğitimi konusundaki tutumlarının belirlenmesi açısından önemlidir. Bu araştırma, 21. yüzyıl olan bilgi çağında öğretmenlerin öğrencilerin bilgileri seçmesi, kullanması, yeni bilgiler inşa etmesi, öğrencilerin stillerine uygun yöntem ve teknikleri kullanması, öğretmenin öğrenci ile birlikte öğrenmesi konusundaki tutumlarını belirleme konusunda yapılacak araştırmalarda yol göstermesi beklenmektedir. Bu amaç doğrultusunda ‘Öğretmenlerin bilgi toplumu eğitimi anlayışının oluşmasında etkili olan, bilgi toplumu eğitime karşı tutumlarını farklılaştıran faktörler nelerdir.’ Sorusundan yola çıkılarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Öğretmenlerin bilgi toplumu eğitimi ile ilgili tutumları öğretmenlerin cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır.?
2. Öğretmenlerin bilgi toplumu eğitimi ile ilgili tutumları öğretmenlerin yaşlarına göre farklılaşmakta mıdır.?
3. Öğretmenlerin bilgi toplumu eğitimi ile ilgili tutumları, öğretmenlerin mezun oldukları okullara göre farklılaşmakta mıdır.?
4. Öğretmenlerin bilgi toplumu eğitimi ile ilgili tutumları öğretmenlerin branşlarına göre farklılaşmakta mıdır.?
5. Öğretmenlerin bilgi toplumu eğitimi ile ilgili tutumları, öğretmenlerin görev yaptıkları okula devam eden öğrencilerin sosyal tabakalarına göre farklılaşmakta mıdır.?
6. Öğretmenlerin bilgi toplumu eğitimi ile ilgili tutumları, öğretmenlerin kıdemlerine göre farklılaşmakta mıdır.?

3. YÖNTEM (METHOD)

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araç ve teknikleri verilerin analizi ve değerlendirilmesi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli (The Research Model)

Bu araştırma tarama modeli kapsamında ilişkisel tarama modeline dayalıdır. Tarama modeli Karasar (1998:77)’a göre, “geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır”. İlişkisel tarama; “iki ve daha çok sayıda değişken arasında birlikte değişim varlığını ve derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir.” (Karasar, 1998:81).

3.2. Evren ve Örneklem (Population and Sample)

Araştırmanın evrenini, Malatya ili merkezine bağlı, 164 ilköğretim okulu ve bu okullarda görev yapan, 5., 6., 7., 8., sınıf ve branş öğretmenlerinden toplam 3808 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme, **oranlı örnekleme yöntemi** ile 2009-2010, eğitim-öğretim yılı birinci döneminde, “Hasan Varol, Derme, Vakıfbank, Yahya Kemal Beyatlı, Turgut Özal, Gazi, Hayrettin Sönmezay, Atatürk, Hidayet, Öğretmen” ilköğretim okullarında 5., 6., 7., 8., sınıflarda derse giren sınıf ve branş öğretmenlerinden seçilmiş **136** kişiden oluşmaktadır.

3.3. Araştırmanın Veri Toplama Araçları (Instruments)

Veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilmiş, faktör analizi, güvenilirlik ve geçerlilik çalışması yapılmış 24 maddelik **''Bilgi Toplumu Eğitimi Tutum Ölçeği''** kullanılmıştır. Ölçeğin Alfa iç güvenilirlik katsayısı, **0,85** olarak saptanmıştır. **''Bilgi Toplumu Eğitimi Tutum Ölçeği''** ile toplanan veriler SPSS 15.0 paket programıyla işlenmiş ve değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme sonucunda araştırmanın tek faktörlü olduğu, normal bir dağılım gösterdiği, toplam varyansın %25'ni açıkladığı tespit edilmiştir. Faktör analizi sonucunda 'Bilgi Toplumu Eğitimi Tutum Ölçeğinde'' yer alan faktör yükleri düşük olan 23. ve 24. sorular tekrar düzeltilerek öğretmenlere sorulmuştur.

3.4. Verilerin Analizi (Data Analysis)

Araştırmada 24 maddelik **''Bilgi Toplumu Eğitimi Tutum Ölçeği''** ile toplanan veriler SPSS 15.0 paket programıyla değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde, cinsiyet, yaş, mezun oldukları okullar, branşlar, **öğretmenlerin görev yaptıkları okulda bulunan öğrencilerin sosyal tabakaları**, mesleki kıdem açısından öğretmenlerin bilgi toplumu eğitimine yönelik tutumları ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı, ölçekteki maddeler maddeleri ayrı ayrı ele alınarak, verilerin homojen dağıldığı maddelerde t-testi ya da tek yönlü varyans analizi ile yoklanmış; farkın hangi boyutlar arasında olduğunu belirlemek üzere Sheffe testi kullanılmıştır.

4. BULGU VE YORUMLAR (FINDING AND INTERPRETATIONS)

Bu bölümde, araştırma sonuçlarına ilişkin elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuş ve değerlendirilmiştir.

Tablo 1. Bilgi toplumu eğitim tutum ölçeği puanlarının cinsiyete göre t- testi sonuçları

(Tablo 1. Information Society t-test results according to sex education attitude scale scores.)

Cinsiyet	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	sd	t	P
Bayan	53	104,9245	10,56272	134	-,722	,471
Erkek	83	106,6265	14,92396		-,778	,438

Tablo 1 incelendiğinde, örnekleme oluşturan öğretmenlerin cinsiyetleri ile **''Bilgi Toplumu Eğitim Tutum Puanları''** arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmüştür. ($p > 0.05$).

Tablo 2. Bilgi toplumu eğitim tutum ölçeği puanlarının yaşa göre ANOVA sonuçları

(Tablo 2. Information society educational attitude scale scores by age ANOVA results)

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar arası	1585,966	3	528,655	3,091	,029
Gruplar içi	22572,850	132	171,006		
Toplam	24158,816	135			

$p < 0.05$

Tablo 2 incelendiğinde, öğretmenlerin yaşları ile Bilgi Toplumu Eğitim Tutum Puanları arasında anlamlı bir farklılaşma görülmektedir. ($F=3,091$, $p<0.05$). Bu farklılaşmayı daha çok 20-30 yaş aralığında bulunan öğretmenler sağlamıştır.

Tablo 3. Bilgi toplumu eğitim tutum ölçeği puanlarının yaşa göre farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla scheffe testi sonuçları
(Tablo 3. Information society for variations in educational attitude scale scores by age in order to find out which groups scheffe test results)

Yaş	N	Alt gruplar	
		1	2
51 yukarısı	28	99,5357	
41-50	22	106,6364	106,6364
31-40	60	107,1667	107,1667
20-30	26		109,5385

Tablo 3 incelendiğinde, "Bilgi Toplumu Eğitime" yönelik 20-30 yaş aralığında bulunan öğretmenlerin tutumları, 51 ve yukarısı yaş aralığında bulunan öğretmenlere göre daha olumludur. Başka bir ifadeyle, "Bilgi Toplumu Eğitimi Tutum Puanları" öğretmenlerin yaşlarına bağlı olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Buna göre, öğretmenlerin yaşları yükseldikçe, "Bilgi Toplumu Eğitimi Tutum Puanları" azalmakta, öğretmenlerin yaşları küçüldükçe "Bilgi Toplumu Eğitimi Tutum Puanları" artmaktadır. Yani, genç öğretmenler, "Bilgi Toplumu Eğitime", yaşlı öğretmenlere göre daha olumlu tutum geliştirmektedirler.

Tablo 4. Bilgi toplumu eğitim tutum ölçeği puanlarının öğretmenlerin mezun oldukları okullara göre ANOVA sonuçları
Tablo 4. Information society education attitude scale scores, teachers' training schools, graduated according to the result of ANOVA

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	3296,052	5	659,210	4,108	,002
Gruplar içi	20862,765	130	160,483		
Toplam	24158,816	135			

$p<0.05$

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmenlerin mezun oldukları okullar ile "Bilgi Toplumu Eğitim Tutum Puanları" arasında anlamlı bir farklılaşmanın olduğu görülmektedir ($F=4,108$, $p<0.05$). Bir başka ifadeyle, öğretmenlerin "Bilgi Toplumu Eğitimi Tutum Puanları", öğretmenlerin mezun oldukları okullara bağlı olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.

Tablo 5. Bilgi toplumu eğitim tutum ölçeği puanlarının öğretmenlerin mezun oldukları okullar göre farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla scheffe testi sonuçları
(Tablo 5. Information society educational attitude scale scores than the schools they graduated from the etachers to find out which groups scheffe test results for variations in.

Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullar	N	Alt gruplar	
		1	2
Öğretmen Okulu	3	83,6667	
Eğitim Enstitüleri	28	100,1429	100,1429
Eğitim Yüksek Okulu	5	101,8000	101,8000
Fen Edebiyat Fakültesi	11		105,7273
Eğitim Fakültesi	80		108,5625
Diğerleri	9		111,0000

Tablo 5 incelendiğinde, öğretmenlerin mezun oldukları okullar arasındaki farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre, farklılaşmayı birinci sırada Veteriner, Hukuk, ikinci sırada "Eğitim Fakültesi, üçüncü sırada "Fen Edebiyat Fakültesi, dördüncü sırada "Eğitim Yüksek Okulu", "beşinci sırada "Eğitim Enstitüsü", altıncı sırada "Öğretmen Okulu" mezunu olan öğretmenler oluşturmaktadır. Sonuç olarak lisans eğitimi "öğretmenlik mesleği" olmayan Hukuk, Veterinerlik vs. gibi fakültelerden mezun olan öğretmenler, lisan eğitimini Eğitim Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Eğitim Yüksek Okulu, Öğretmen Okulu, Eğitim Enstitülerinden mezun olan öğretmenlere göre, Bilgi Toplumu Eğitimine yönelik olumlu tutum geliştirdikleri görülmüştür. Yani lisans eğitimi boyunca herhangi bir "öğretmenlik mesleğine yönelik" eğitim almayan öğretmenlerin "Bilgi Toplumu Eğitimine" yönelik daha olumlu tutum geliştirdiği saptanmıştır.

Tablo 6. Bilgi toplumu eğitim tutum ölçeği puanlarının öğretmenlerin branşlarına göre ANOVA sonuçları
(Tablo 6. Information society branches of the education according to teachers' attitude scale scores ANOVA results)

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar arası	2717,451	10	271,745	1,584	,119
Gruplar içi	21441,365	125	171,531		
Toplam	24158,816	135			

p<0.05

Tablo 6 incelendiğinde, öğretmenlerin branşları ile "Bilgi Toplumu Eğitimi Tutum Puanları" arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmüştür (F=1,584, p> 0.05).

Tablo 7. Bilgi toplumu eğitim tutum ölçeği puanlarının öğretmenlerin görev yaptıkları okulda bulunan öğrencilerin sosyal tabakalarına göre ANOVA sonuçları

(Tablo 7. Information society attitude scale scores, teachers' training school, the students in the social statü of their duties according to the ANOVA results.

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	995,533	2	497,766	2,858	,061
Gruplar içi	23163,283	133	174,160		
Toplam	24158,816	135			

p<0.05

Tablo 7 incelendiğinde, öğretmenlerin görev yaptıkları okulda bulunan öğrencilerin içerisinde buldukları sosyal tabakalar ile "Bilgi Toplumu Eğitimi Tutum Puanları" arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmüştür (F=2,858, p> 0.05).

Tablo 8. Bilgi toplumu eğitim tutum ölçeği puanları ve öğretmenlerin mesleki kıdemleri göre ANOVA sonuçları

(Tablo 8. Information society attitude scale scores and training teachers according to seniority of ANOVA results.

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar arası	634,916	3	211,639	1,188	,317
Gruplar içi	23523,900	132	178,211		
Toplam	24158,816	135			

p<0.05

Tablo 8 incelendiğinde, öğretmenlerin mesleki kıdemleri ile "Bilgi Toplumu Eğitimi Tutum Puanları" arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı saptanmıştır. (F=1,188, p> 0.05).

5. SONUÇ VE TARTIŞMA (CONCLUSION AND DISCUSSION)

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında;

1. Örnekleme oluşturan öğretmenlerin cinsiyetleri ile "Bilgi Toplumu Eğitim Tutum Puanları" arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
2. Öğretmenlerin yaşları ile "Bilgi Toplumu Eğitimi Tutum Puanları" arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu, bu farklılaşmayı daha çok, 20-30 yaş aralığında bulunan öğretmenler oluşturduğu ve 20-30 yaş aralığındaki öğretmenlerin, 51 ve yukarısı yaş aralığında bulunan öğretmenlere göre, "Bilgi Toplumu Eğitime" karşı daha olumlu tutum geliştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Başka bir ifadeyle, öğretmenlerin yaşları yükseldikçe, "Bilgi Toplumu Eğitime karşı tutumları daha olumsuz olmakta, öğretmenlerin yaşları küçüldükçe "Bilgi Toplumu Eğitime karşı olan tutumları daha olumlu olmaktadır. Yani, genç öğretmenler "Bilgi Toplumu Eğitime" karşı, yaşlı öğretmenlere göre daha olumlu bir tutum geliştirdikleri görülmüştür.
3. Öğretmenlerin mezun oldukları okullar ile "Bilgi Toplumu Eğitimi Tutumları" arasında anlamlı bir farklılaşma

saptanmıştır. Bir başka ifadeyle, Bilgi Toplumu Eğitimine karşı öğretmenlerin tutumları, öğretmenlerin mezun oldukları okullara bağlı olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı, bu farklılaşmayı birinci sırada "Veteriner, Hukuk mezunları, ikinci sırada "Eğitim Fakültesi, üçüncü sırada "Fen Edebiyat Fakültesi, dördüncü sırada "Eğitim Yüksek Okulu", "beşinci sırada "Eğitim Enstitüsü" altıncı sırada "Öğretmen Okulu" mezunu olan öğretmenler oluşturduğu görülmüştür. Sonuç olarak, lisans eğitimini öğretmen yetiştiren fakültelerde, enstitü ve yüksek okullarda gerçekleştirilmeyen (Hukuk Fakültesi, Veterinerlik vs gibi) fakültelerden mezun olan öğretmenlerin, bilgi toplumu eğitimine karşı olan tutumları, lisan eğitimini Eğitim Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Eğitim Yüksek Okulu, Öğretmen Okulu, Eğitim Enstitülerinden mezun olan öğretmenlere göre, daha olumlu tutum geliştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

4. Öğretmenlerin branşları ile Bilgi Toplumu Eğitimi Tutumları arasında anlamlı bir farklılaşma saptanmamıştır.
5. Öğretmenlerin görev yaptıkları okulda bulunan öğrencilerin buldukları sosyal tabakalar ile bilgi toplumu eğitimine karşı öğretmenlerin tutumları arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmüştür
6. Öğretmenlerin mesleki kıdemleri ile bilgi toplumu eğitimine karşı tutumları arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı saptanmıştır.

6. ÖNERİLER (SUGGESTIONS)

1. Günümüz bilgi çağında teknoloji sürekli kendisini yenilemektedir. Teknolojinin hızlı bir şekilde değiştiği dünyada "Bilgi" sınıfta kitap ve öğretmenle sınırla kalmamaktadır. Yani artık bilgi çağı ile birlikte eğitim, okulun dışında ve yaşamımızın her anında zamansız ve mekânsız bir şekilde asenkron olarak gerçekleşmektedir. Geleneksel eğitim anlayışı olan "pasif, alıcı ve ezberleyici eğitim, artık önemini yitirmiştir. Bunun yerine, aktif öğrenme ilkelerine göre ders programları ve çeşitli teknolojik araçlarla desteklenen eğitim ve öğretim anlayışları etkili olmaktadır. Bu teknolojik araçlarla işlenen derslerin daha etkili olması için, bilgi toplumu öğretmeni, teknolojik araçlardan özellikle bilgisayar ve bilgisayar yazılımlarını bilmesi gerekmektedir. Çünkü bilgisayar, iş ortamında ve eğitim kademesinin her basamağında kullanım alanı bulan "insanları düşünmeye yöneltici bir kaldıraç" görevindedir. Bilgi çağında önemi artan bilgisayar vasıtası ile öğretmen öğrencilere;

- 1.1. Bilgiye Ulaşma Yollarını,
- 1.2. Bilginin Nasıl Üretileceğini,
- 1.3. Bilginin Nasıl Kazanılacağını,
- 1.4. Bilgi Seçiciliğini,
- 1.5. Eski Bilgi ile Yeni Bilgiyi Nasıl İlişkilendireceğini,
- 1.6. Yeni Bilgileri Nerede, Nasıl Kullanacağını öğretmelidir.

2. Öğretmen yetiştiren kurumlar "öğretmen adaylarını" yetiştirirken, artık öğretmen eğitimi anlayışlarını değiştirmelidirler. Bundan 40-50 yıl önceki eğitim düşünce ve yaklaşımları ile öğretmen adaylarını yetiştirmemelidirler. Çünkü günümüz dünyasında öğretmene yüklenen anlam değişmiştir.

Geleneksel eğitim ve öğretim anlayışına uygun öğretmen anlayışında, **''öğretmenin bilgisi kesin doğru ve mutlak, asla sorgulamaz anlayışı hâkimdir. Çünkü en doğruyu, en mükemmeli öğretmen bilir. Geleneksel eğitim ve öğretim anlayışında öğretmen kendisini merkeze alan bir eğitimi ve öğretimi benimsemiştir. Öğrenciyi kontrol altında ve pasif olarak görmek istemiştir''** Bu geleneksel eğitim ve öğretim düşüncesi artık yerini bilgi çağında, **''filozof, arabulucu, bilgi rehberi, hayat boyu öğrenen kişi '' olan öğretmen profiline ve anlayışına bırakmıştır.**

3. Eğitim Fakültelerinde **''öğretmen adaylarına''** teorik bilgi yerine **''uygulamalı bilgi''** verilmelidir. Yani öğretmen belli saatlerde derslere gelerek, derslerde öğrendiklerini çeşitli sınavlarla aynen aktarmamalıdır. Bunun yerine öğretmen adaylarının öğrendiği bilgileri gerçek yaşamda kullanmasını sağlayacak imkânlar verilmelidir. Mesela, **''Üniversitelerde belli dönemlerde verilen ''Öğretmenlik Uygulaması Ders Saatleri''** arttırılarak, öğretmen adaylarının sınıfta öğrenci ile beraber daha fazla zaman geçireceği ve tecrübeli öğretmenlerin deneyimlerinden yararlanacağı şekilde uygulanmalıdır.

4. Bilgi toplumu öğretmeni yetiştirmek için, ilk önce öğretmen yetiştiren kurumların iyi bir şekilde yeniden yapılandırılması gerekmektedir. Mesela, Fen Edebiyat Fakültelerinde öğrenim gören öğrencilere verilen formasyon dersleri ile öğretmenlik yolundaki engellerin büyük bir kısmı kalkmış gibi görünmektedir. Ancak, Fen- Edebiyat Fakültelerinin temel işlevi temel bilimler alanında bilimsel araştırmalar yapmak, ilgili alanlarda bilim adamı ve araştırmacı yetiştirmektir. Böyle önemli fonksiyonu olan Fen-edebiyat Fakültelerinin öğretmen yetiştirme işlevini de alması, gelecekte birçok sorunu beraberinde getirecektir. Bu sorunlardan biri, Eğitim Fakülteleri ile Fen Edebiyat Fakülteleri arasında öğretmen yetiştirme konusunda bir ikiliğin ortaya çıkması sorunudur. Bu sorun ancak öğretmen yetiştirme görevinin Eğitim Fakültelerine, araştırmacı yetiştirme görevinin de Fen Edebiyat Fakültelerine verilmek suretiyle aşılabilir. Çünkü Fen Edebiyat Fakültelerinde öğretmenlik formasyon dersleri, öğretmenlik meslek bilgisi dersleri ile uzaktan yakından ilgisi olmayan, salt fizikçi, kimyacı, astrofizikçi, biyokimyacı, organik kimyacı gibi isimlerle nitelendirilen kişiler tarafından verilmektedir.

1. NOT (1ST NOTICE)

Bu makale, 20-22 Mayıs 2010 tarihleri arasında Fırat Üniversitesinde düzenlenen **''9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu''**nda bildiri olarak sunulan **'' Sempozyum Oturum Başkanın yazılı önerisi ve Yürütme Bilim Kurulu tarafından da ''Başarılı''** bulunan çalışmanın yeniden yapılandırılmış versiyonudur.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

- 1.Aktan, Y.C ve Tunç A., (1998). Bilgi Toplumu ve Türkiye. Türkiye Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı:19,ss.118-134.
- 2.Çötök, N.A., (2006). Sanayi Toplumundan Bilgi Toplumuna Geçiş Sürecinde Eğitim Olgusu. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- 3.Drucker, P.F., (1993).Kapitalist Ötesi Toplum. (Çeviren:Belkıs Çorakçı) İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

- 4.Genç, S.Z ve Eryaman, M.Y., (2007). Değişen Değerler ve Yeni Eğitim Paradigması. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:9, ss:89-102.
- 5.Gökalp, M. (2004). Türkiye'deki Mevcut Öğretmenlerin Konumu ve Gelecekte Olması Gereken Öğretmen Niteliği. Ortaöğretimde Yeniden Yapılanma Sempozyumu. Ankara, Bildiriler Kitabı, ss:668-675
- 6.Fındıkçı, İ.(2004). Yaşadıkça Eğitim. İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- 7.Karasar, N., (1998). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- 8.Kocacık, F. (2003). Bilgi Toplumu ve Türkiye. Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 27, Sayı:1, ss:1-10.
- 9.Lackney, J., Fielding, R., Magney, T. ve Menzel, R.(1999). Changing Patterns in Educational Facilities. An REFP Workshop Conducted at the CEFPI 1998 Vancouver Conference.http://www.eric.ed.gov/ERICDocs/data/ericdocs2sql/content_storage_01/0000019b/80/17/55/09.pdf (Erişim Tarihi: 11.04.2010)
- 10.Tezcan, M. (2002). Postmodern ve Küresel Toplumda Eğitim. Ankara: Anı Yayıncılık.
- 11.Toffler, A. (1981). Şok. (Çeviren: Selami Sargut). İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- 12.Tonta, Y. (1999) Bilgi Toplumu ve Bilgi teknolojisi. Türk Kütüphaneciliği, Cilt:13, Sayı: 4, ss: 363-375.
- 13.Türer, A. (1999), Uluslaşma ve Evrenleşme Sürecinde Modernleşme Dönemi Eğitim Düşüncesinin Rolü. Öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekışık Eğitim Araştırma-Geliştirme Merkezi, Eğitimde Yansımalar:V, 21. Yüzyılın Eğitim Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi Ulusal Sempozyumu, Ankara, Bildiriler Kitabı, ss:59-68
- 14.Şentürk, Ü.(2008). Enformasyon Toplumunda Eğitimin Yeri. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi. **Cilt:6**, Sayı: 3, ss:487-506.